

COMMISSION DE LA DÉFENSE
NATIONALE

du

MARDI 22 MAI 2012

Après-midi

COMMISSIE VOOR DE
LANDSVERDEDIGING

van

DINSDAG 22 MEI 2012

Namiddag

De behandeling van de vragen en interpellaties vangt aan om 15.27 uur. De vergadering wordt voorgezeten door de heer Filip De Man.

Le développement des questions et interpellations commence à 15.27 heures. La réunion est présidée par M. Filip De Man.

De **voorzitter**: De heer Clarinval vraagt om zijn vraag nr. 10704 om te zetten in een schriftelijke vraag.

01 **Vraag van de heer Willem-Frederik Schiltz aan de vice-eersteminister en minister van Binnenlandse Zaken en Gelijke Kansen over "de Nucleaire top in Seoel" (nr. 10742)**

01 **Question de M. Willem-Frederik Schiltz à la vice-première ministre et ministre de l'Intérieur et de l'Égalité des chances sur "le sommet de Séoul sur la sécurité nucléaire" (n° 10742)**

01.01 **Willem-Frederik Schiltz** (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik heb een vraag over het slotakkoord van de Nucleaire top in Seoul. In dat akkoord staat vermeld, ik citeer: "Nucleair terrorisme blijft een van de grootste bedreigingen van de internationale veiligheid. Om deze dreiging weg te nemen, zijn er krachtige nationale maatregelen en internationale samenwerking nodig, gezien de potentieel globale, politieke, economische, sociale en psychologische gevolgen."

De president van de Verenigde Staten, Barack Obama, voegde daar tijdens de top aan toe dat er nog te veel "slechte spelers" zouden bestaan die de grondstofvoorraden voor nucleaire wapens, zoals plutonium en hoogverrijkt uranium, bedreigen. Er is slechts een handvol van die materialen nodig om honderdduizenden slachtoffers te maken, zoals u weet.

In de krant *De Morgen* van 28 april jongstleden maakte professor Tom Sauer van de Universiteit Antwerpen zich zorgen over de beveiliging van onder andere de luchtmachtbasis in Kleine Brogel. Volgens Sauer bevinden zich daar nog steeds 10 tot 20 tactische kernwapens. Zoals u weet, werd terrorist Nizar Trabelsi in 2001 opgepakt met plannen voor die bepaalde luchtmachtbasis. In 2010 hebben pacifisten het beveiligde domein kunnen binnendringen en er een uur lang een rustige wandeling gehouden.

Mijn vragen zijn dan ook de volgende. Welke lessen werden intussen getrokken uit de incidenten van 2001 en 2010 met betrekking tot de luchtmachtbasis Kleine Brogel? Hoe kan worden gegarandeerd dat indringers en/of terroristen de basis niet meer kunnen binnendringen en daar al dan niet schade kunnen aanrichten? Wat was de kostprijs van de beveiliging en het onderhoud van de luchtmachtbasis Kleine Brogel in 2010 en 2011?

01.02 **Minister Pieter De Crem**: Mijnheer de voorzitter, mijnheer Schiltz, in navolging van de vigerende NAVO-richtlijnen is de beveiliging van de luchtmachtbasis van Kleine Brogel sinds 2001 geëvolueerd en verscherpt. Dit heeft onder meer aanleiding gegeven tot het initiëren en het bestendigen van een aantal collectieve maatregelen waarop ik omwille van evidente veiligheidsredenen niet kan ingaan.

Ik kan u wel melden dat in de 10de tactische wing de buitenperimeter de eerste beveiligingslijn vormt terwijl er op de basis zelf, overeenkomstig de toenemende gevoeligheid van de zones, striktere beveiligingsmaatregelen in plaats werden gesteld. Deze inspanningen worden permanent uitgebreid en verbeterd. Er worden bijkomende investeringen gepland, namelijk anti-intrusiesystemen, versterkte omheiningen en bijkomende bewakingscamera's.

De kostprijs van de beveiliging van de luchtmachtbasis Kleine Brogel hangt samen met het in plaats

gestelde beveiligingscontingent waarover ik, zoals gezegd, niet kan uitweiden in de openbare commissie. Zoals reeds aangehaald in het antwoord op de parlementaire vraag nr. 86 van uw collega Roland Defreyne, van 23 januari 2012, kan ik geen exacte cijfergegevens publiek maken omwille van veiligheidsredenen.

01.03 Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Mijnheer de minister, dat was een zeer bondig antwoord. Ik neem evenwel aan dat de beveiliging in orde zal zijn als u zich sterk maakt dat het zo is.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: De interpellatie i36 van de heer Maertens wordt op zijn verzoek uitgesteld naar een volgende vergadering. Vraag nr. 11220 van de heer Maertens wordt omgezet in een schriftelijke vraag.

02 Vraag van de heer Bert Wollants aan de minister van Landsverdediging over "de integratie van de civiele en de militaire luchtvaart" (nr. 11286)

02 Question de M. Bert Wollants au ministre de la Défense sur "l'intégration de l'aviation civile et militaire" (n° 11286)

02.01 Bert Wollants (N-VA): Mijnheer de minister, de herstructurering van het Centraal-Europese luchtruim onder het functional airspace block Europe Central (FABEC) is een verbintenis tussen de civiele en de militaire autoriteiten. Het luchtruim van de zes betrokken staten is een van de drukst bevlogen en meest complexe luchtruimgebieden ter wereld. De meeste grote Europese luchthavens, de drukst bevlogen luchtvaartroutes en het gros van de militaire trainingsgebieden bevinden zich in dat gebied.

De lidstaten verbinden zich ertoe dat luchtruim gezamenlijk te beheren en de nodige maatregelen te nemen inzake het luchtruim. Zij verbinden zich tot harmonisering van de regels en de procedures, het aanbod van luchtvaarnavigatiediensten, civiel-militaire samenwerking en toezicht op de bestuurlijke prestatieregelingen.

In ons land wringt het schoentje nog steeds bij de civiel-militaire integratie. Zowel in de afgelopen beheerovereenkomsten met Belgocontrol – ondertussen zijn wij aan de derde – als in het huidige regeerakkoord en de vorige regeerakkoorden, krijgt die doelstelling al jaren de nodige aandacht.

Mijnheer de minister, hoe verloopt op dit moment het overleg over de integratie? Welke mijlpalen zijn er in het vooruitzicht?

Welke timing plant u voor de integratie? Gaat Landsverdediging concrete engagementen aan met het oog op de integratie?

Hoe ziet u de integratie precies plaatsvinden? Kunt u mij daar meer details over ter beschikking stellen?

02.02 Minister Pieter De Crem: Collega Wollants, de heer Veys heeft hierover ook een vraag gesteld. Hij had het toen over de integratie van de militaire luchtverkeersleiding in Belgocontrol. U bent daarvan op de hoogte.

Het functional airspace block Europe Central (FABEC) is een verbintenis van de militaire autoriteiten in zes staten. Zij werd aangegaan door de medeondertekening van het Verdrag inzake de oprichting van het Functioneel Luchtruimblok Europe Central, tussen België, Duitsland, Frankrijk, Luxemburg, Nederland en Zwitserland.

Defensie engageert zich de FABEC-doelstellingen mee te helpen realiseren. Wij nemen hiervoor deel aan alle relevante werkgroepen op het niveau van de staten en op het niveau van de verleners van de luchtvaarnavigatiediensten.

Defensie is bereid tot de integratie van de militaire luchtverkeersleiding, maar daarvoor moet aan enkele basisvoorwaarden worden voldaan. Het effectief en efficiënt verlenen van luchtverkeernavigatiediensten heeft immers een impact op de operationaliteit van de Luchtcomponent in vreedstijd.

De dienstverlening moet te allen tijde worden gegarandeerd met het oog op de functionele noodwendigheden van de Luchtcomponent. De dienstverlening mag dus niet ondergeschikt zijn aan bijvoorbeeld prioritaire dienstverlening ten voordele van de burgerluchtvaart, of opgeschort worden als

gevolg van industriële acties.

Afhankelijk van de draagwijdte en het gekozen model van integratie kan inspraak in de bestuursorganen van Belgocontrol noodzakelijk zijn, maar het is op het moment echt voorbarig te spreken over een concrete tijdslijn of over een stappenplan.

Uiteraard heeft mijn departement hierop een visie, die het voorwerp zal uitmaken van besprekingen met Belgocontrol. Ik wil u wel zeggen dat de belangen van Defensie, in al haar samenstellende delen, voor mij vooropstaan bij de gesprekken en bij het eventueel samengaan van de activiteiten.

02.03 Bert Wollants (N-VA): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord.

We zullen wel stappen vooruit moeten doen. De civiele-militaire integratie is al heel lang geleden gepland. Iedereen is er voorstander van, maar niemand zet die stap voorwaarts.

De heer Wathelet is op het moment bezig met de beheerovereenkomst van Belgacom. Als u samen met de heer Wathelet aan tafel gaat zitten om te kijken op welke manier een en ander best in die beheerovereenkomst wordt geformuleerd, kunnen wij hier toch een grote stap voorwaarts zetten.

Ik hoop dan ook dat het dossier iets vlotter afgehandeld wordt dan het dossier van de explosievenhonden. Dat is al een heel lange weg gegaan en wij zijn er nog niet.

Ik hoop ter zake in de nabije toekomst beterschap vast te stellen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

03 Vraag van mevrouw Annick Ponthier aan de minister van Landsverdediging over "het jaarverslag dat aan de Kamer moet bezorgd worden" (nr. 11327)

03 Question de Mme Annick Ponthier au ministre de la Défense sur "le rapport annuel à transmettre à la Chambre" (n° 11327)

03.01 Annick Ponthier (VB): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, zoals u weet, was de filosofie van de wet van 30 juli 1938 betreffende het gebruik der talen bij het leger gebaseerd op de wens om de Vlamingen in het leger gelijke taalrechten en gelijke kansen te bieden. Teneinde de effectieve uitvoering van de wettelijke regels te waarborgen, werd in een jaarlijkse verslaggeving aan het Parlement voorzien. Artikel 32 van die wet bepaalt dan ook dat u als minister van Landsverdediging jaarlijks een verslag moet indienen bij de Wetgevende Kamers. Die verplichting wordt wel uitgevoerd, maar de datum waarop het verslag door de minister wordt ingediend, is altijd zeer laat, waardoor het zijn doel totaal voorbijschiet.

In de commissievergadering van 25 april hebt u op mijn mondelinge vraag geantwoord dat het jaarverslag van 2004 het jongste verslag is dat ingediend werd bij de Kamer.

Mijnheer de minister, kunt u bevestigen dat de verslagen die opgesteld moeten worden, wel degelijk werden opgesteld in de periode na 2004?

Om welke redenen werden die verslagen niet langer ingediend in de Kamer?

Kunt u meedelen of u intussen al stappen hebt gezet om de ontbrekende verslagen in te dienen? Zo ja, wanneer mogen wij die dan verwachten?

03.02 Minister Pieter De Crem: Mijnheer de voorzitter, mevrouw Ponthier, ik verwijs naar mijn vorig antwoord en vul het nu aan. Het jaarverslag betreffende het gebruik der talen bij het leger van 2011 wordt kortelings ingediend. Dat zal ons de gelegenheid bieden om het inhoudelijk te bespreken.

03.03 Annick Ponthier (VB): Mijnheer de minister, ik noteer dat u kortelings het verslag van 2011 zult indienen, maar ik hoop dat u dan ook de verslagen van tussen 2004 en 2011 ter beschikking zult stellen. Ik stel deze vraag opnieuw omdat ik van u natuurlijk wil horen dat u aan uw wettelijke verplichting zult tegemoetkomen. Voorlopig geef ik u nog het voordeel van de twijfel, maar zolang u aan uw verplichting blijft verzaken, zult u mij met het Vlaams Belang op uw pad vinden.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: De heer Defreyne is blijkbaar aan een lange pauze bezig. Hij is niet hier voor zijn vraag nr. 11408. Mevrouw Jacqueline Galant heeft laten weten dat zij haar vraag nr. 11563 uitstelt. Aan de agenda staat vervolgens vraag nr. 11636 van de heer Defreyne, die nog altijd niet aanwezig is.

04 **Samengevoegde vragen van**

- mevrouw Karolien Grosemans aan de minister van Landsverdediging over "de kritiek van de Inspectie van Financiën op het investeringsplan 2012-2014" (nr. 11640)
- mevrouw Annick Ponthier aan de minister van Landsverdediging over "het verslag van de Inspectie van Financiën bij het investeringsplan 2012-2014" (nr. 11653)
- de heer David Geerts aan de minister van Landsverdediging over "het investeringsplan 2012-2014" (nr. 11696)
- de heer Anthony Dufrane aan de minister van Landsverdediging over "de maintenance van de NH90-helikopters" (nr. 11779)
- de heer Kristof Waterschoot aan de minister van Landsverdediging over "het nieuwe investeringsplan van Defensie" (nr. 11785)

04 **Questions jointes de**

- Mme Karolien Grosemans au ministre de la Défense sur "les critiques de l'Inspection des Finances relatives au plan d'investissement 2012-2014" (n° 11640)
- Mme Annick Ponthier au ministre de la Défense sur "le rapport de l'Inspection des Finances au sujet du plan d'investissement 2012-2014" (n° 11653)
- M. David Geerts au ministre de la Défense sur "le plan d'investissement 2012-2014" (n° 11696)
- M. Anthony Dufrane au ministre de la Défense sur "la maintenance des hélicoptères NH90" (n° 11779)
- M. Kristof Waterschoot au ministre de la Défense sur "le nouveau plan d'investissement de la Défense" (n° 11785)

04.01 **Karolien Grosemans** (N-VA): Mijnheer de minister, op 10 mei konden wij in de krant de kritiek van de Inspectie van Financiën op het investeringsplan 2012-2014 lezen.

De 490 miljoen euro die u nodig zou hebben om het programma ten uitvoer te brengen, zou niet voorhanden zijn. De staatsschuld zou bijgevolg verder aandikken, omdat de marge voor investeringen nihil is. Verder zouden de bijkomende kosten die gepaard gaan met de aankopen systematisch zijn onderschat. Ook enige vorm van motivering waarom bepaalde aankopen volgens Defensie broodnodig waren, ontbrak volledig.

In het advies staat bijvoorbeeld het volgende: "De reële budgettaire marge voor de uitvoering van deze legeraankopen is dus de facto nihil. De uitvoering van dit programma zal de staatsschuld met minstens 500 miljoen euro laten aangroeien. De komende generaties zullen deze aangroei gedurende vele decennia moeten dragen, boven op de vergrijzingskosten."

Verder las ik: "Vermits Defensie geconcipieerd wordt als een onderdeel van een internationale, militaire gemeenschap zou men verwachten dat de operationele behoeften beschreven worden vanuit de specifieke rol die het Belgisch leger in een internationale context nog kan spelen. In dit dossier vinden wij ter zake geen enkele duiding." Ten slotte staat er: "Wat de berekening van wat wij de kritische noodzakelijke aantallen zouden kunnen noemen, bevat het dossier geen intrinsieke motivering."

Mijnheer de minister, ik heb de volgende vragen.

Hoe is het investeringsprogramma tot stand gekomen? Welke partijen werden betrokken in het opstellen van het programma? Wie nam de definitieve beslissing welke investeringen zouden worden doorgevoerd en welke niet? Hoe reageert u op de kritiek van de Inspectie van Financiën?

Het antwoord op mijn volgende vraag heb ik al gedeeltelijk in de krant kunnen lezen. Hoe verliep de discussie omtrent uw dossier in de Ministerraad? Wat was het verdict? Kunt u daarbij nog meer toelichting geven? Hoe zullen de aankopen in de tijd worden gespreid?

04.02 **Annick Ponthier** (VB): Mijnheer de minister, zoals gezegd, hebt u op 11 mei in de Ministerraad uw investeringsplan voor de periode 2012-2014 voorgesteld. In het regeerakkoord werd u namelijk gevraagd zo

snel mogelijk een geactualiseerd investeringsplan voor te leggen. Het plan omvatte een aantal investeringsvoorstellen, die naar uw zeggen noodzakelijk zijn "om een betrouwbare partner te blijven, de eenheden adequaat uit te rusten en het personeel te verzekeren van haar veiligheid."

Uw regeringspartners bekeken het plan met argusogen. De discussie verliep blijkbaar niet zonder slag of stoot. Ook de Inspectie van Financiën was allesbehalve enthousiast en had behoorlijk wat opmerkingen. Het geldt dat u vroeg, zou er niet zijn. Naast het ontbreken van enige investeringsmarge, zouden ook de bijkomende kosten bij de voorgestelde investeringen ernstig onderschat zijn en zou het totale pakket zijn repercussies hebben op de totale staatsschuld.

Kortom, het verslag sprak boekdelen en riep ernstige vragen op bij de beleidsvoorbereidende werkzaamheden.

Mijnheer de minister, hoe en door wie werd uw investeringsplan samengesteld? Op welke parameters baseerde men zich om tot de investeringsvoorstellen te komen? Was vooraf de mogelijke financiële ruimte onvoldoende ingeschat? Hoe weerlegt u de opmerkingen van de Inspectie van Financiën, zeker over de bewering dat uw plan de staatsschuld met een half miljard de hoogte zou injagen? Welke zijn uw concrete argumenten om de aankoop van het voorgestelde materieel te motiveren? Zijn er concrete gevolgen op het terrein voor het inzetten van materieel als de geplande investeringen niet of niet volledig kunnen doorgaan? Past een en ander in de Benelux-samenwerking en de algemene *pooling and sharing* in internationaal verband?

04.03 Kristof Waterschoot (CD&V): Mijnheer de minister, ik haal mijn informatie uit de krant, want ik heb het advies niet gezien. Volgens die berichten zou de inspecteur-generaal uitspraken hebben gedaan over de aard, de inzetbaarheid en de wenselijkheid van het aan te kopen militaire materieel.

Mijnheer de minister, kunt u meer toelichting bij het advies geven? Waarop is dat gebaseerd?

Het is geweldig dat hij die uitspraken doet. Ik heb de opmerkingen van de Inspectie van Financiën van de laatste tien jaar eens opgezocht over de investeringsplannen. Men kan alleen maar vaststellen dat er bij uw voorganger en diens voorganger steeds dezelfde opmerkingen waren over de aard, de inzetbaarheid en de wenselijkheid van het aan te kopen militaire materieel. Ik stel alleen vast dat Defensie nog altijd operationeel is. Als men die adviezen uit het verleden leest, zou men daaraan kunnen twijfelen.

Mijnheer de minister, welke eindconclusie formuleert de Inspectie van Financiën? Zal dit gevolgen hebben voor Defensie op korte termijn? Hoe reageert u op de uitspraken van de inspecteur-generaal van Financiën?

04.04 Anthony Dufrane (PS): Monsieur le président, monsieur le ministre, lors du Conseil des ministres du 11 mai, le gouvernement a approuvé votre plan d'investissement 2012 pour un montant de 242 millions d'euros. Ce programme comprend notamment l'achat d'un stock de pièces de rechange pour les nouveaux hélicoptères NH90 ainsi que la participation belge au développement d'une capacité d'appui logistique internationale des nouveaux hélicoptères, comme le prévoit la déclaration d'intention de Val Duchesse.

L'intégration au plan d'investissement de cette coopération renforcée entre les Pays-Bas et la Belgique en ce qui concerne les NH90 démontre clairement qu'il importe de renforcer la gestion logistique des armées européennes. Cependant, il ne faudrait pas que cette optimisation se transforme en une dépendance pure et simple pour notre armée.

Dès lors, monsieur le ministre, pouvez-vous nous assurer que l'intégration et l'optimisation de la maintenance des NH90 avec les Pays-Bas ne nous rendront pas trop dépendants? Quelles garanties pouvez-vous nous apporter quant à la nécessité d'assurer l'expertise de notre armée en ce domaine? Dans le cas extrême où s'arrêterait cette coopération belgo-néerlandaise, avez-vous déjà envisagé une alternative pour garantir la maintenance de nos hélicoptères?

04.05 Minister Pieter De Crem: Mijnheer de voorzitter, collega's, het investeringsprogramma werd door de Defensiestaf opgesteld en is het resultaat van een consensus binnen Defensie, rekening houdende met de budgettaire realiteit en de kwantitatieve vermindering naar 32 000 personeelsleden, militairen en burgers samen.

Het plan werd na advies van de Inspectie van Financiën door mij voorgelegd aan de Ministerraad, die het

heeft goedgekeurd, nadat het met vertegenwoordigers van alle regeringspartijen in een interkabinettenwerkgroep werd besproken. De Ministerraad heeft dus met volledige kennis van zaken, met inbegrip van het advies van de Inspectie van Financiën, het dossier goedgekeurd.

Het plan houdt rekening met de vooruitzichten voor het budget van Defensie na de meest recente begrotingscontrole. Voor het plan worden geen bijkomende middelen gevraagd.

De individuele dossiers zullen met naleving van de formaliteiten betreffende de administratieve en begrotingscontrole aan de parlementaire commissie Legeraankopen en aan de Ministerraad worden voorgelegd. Bij deze gelegenheid zullen de gedetailleerde kwantitatieve en kwalitatieve behoeften worden uiteengezet.

Het plan voorziet in de aankoop van onontbeerlijk materieel om onze eenheden en ons personeel adequaat uit te rusten, met het oog op, enerzijds, de uitvoering van de taken die door de regering aan Defensie worden toevertrouwd en, anderzijds, de verzekering van de veiligheid van onze troepen.

Het gaat vooral om het vervangen van obsoleet of verouderd materieel, waarvan het operationeel karakter niet langer kan worden gewaarborgd of waarvoor de onderhoudskosten buitensporig worden.

Het is fundamenteel dat deze programma's worden verwezenlijkt, teneinde te vermijden dat Defensie op middellange termijn bij gebrek aan gepaste middelen basiscapaciteiten verliest.

Het investeringsplan bestaat uit drie schijven, die over 2012, 2013 en 2014 zijn verspreid. Het plan wordt in vijf domeinen opgedeeld, zijnde de voortzetting van de wederuitrusting van de landcomponent, het in gebruik nemen van recent aangekochte systemen, het behoud van bestaande capaciteiten, het vervolg van de voltooiing van de transformatie en de middelen nodig voor de opdrachten van de ADIV of de Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid.

Conform de beslissing van de Ministerraad van 11 mei 2012 — ik herhaal dat het programma door de Ministerraad werd goedgekeurd — zullen de programma's van de schijf 2012 worden vastgelegd, met name voor, ten eerste, de voortzetting van de wederuitrusting van de landcomponent, zoals ik reeds vermeldde, via het verwerven van, ten eerste, de antistructuur- en antigeantserde voertuigen en raketten op korte afstand of AFAB SR, ten tweede, de Personal Defense Weapons en, ten derde, de zelfverdedigingssystemen voor de Light Multirole Vehicles, de LMV's.

Zij zullen, ten tweede, worden vastgelegd voor de inwerkingstelling van recent aangekochte systemen via de deelname aan een internationale logistieke steun voor de NH90-helikopters en voor de aankoop van munitie voor de Armoured Infantry Vehicles, de AIV's.

Ten derde is er het behoud van bestaande capaciteiten. Daartoe gaan wij over tot de verwerving van brandweervoertuigen voor de vliegtuigbasissen, de terminals voor de satellietcommunicatie, Sniper Pods voor de F-16's, systemen voor de voorwaartse waarnemers of FAC's, zijnde de Forward Air Controllers, de Ready Duty Ships of RDS en het verzekeren van opdrachten van ADIV via de aankoop van systemen van Single Intelligence.

Sommige programma's zijn gepland voor vastlegging in 2013, maar worden ook in 2012 in het substitutiedossier voorbereid en vastgelegd, indien de opportuniteit zich voordoet.

Het gaat meer bepaald over de aankoop van precisiewapens, multifunctionele karabijnwapens, lucht- en grondradio's en de evolutie van de configuratie van de F-16.

Wat de voertuigen betreft is de aankoop van verschillende wapensystemen verspreid in de tijd. Prioritair heeft de landcomponent behoefte aan het zelfverdedigingssysteem voor de Light Multirole Vehicles. Dit programma maakt deel uit van de schijf 2012 van het investeringsplan. Vervolgens voorziet de schijf voor het jaar 2013 Rapid Reaction Vehicles, RRV, voor de eenheden van de lichte brigade en een beperkt aantal Armoured Infantry Vehicles, AIV, in bepaalde configuraties. Daarnaast voorziet de schijf voor het jaar 2014 een bijkomende bescherming van de Pandoer verkenningsvoertuigen.

De programma's waarvoor de internationale samenwerking, in het bijzonder in de Benelux-omgeving; een toegevoegde waarde brengt, werden geïdentificeerd en zullen ook in dat kader worden verwezenlijkt. Hierbij

wordt onder andere gedacht aan de logistieke steun van de NH90 in samenwerking met Nederland, aan de terminals voor satellietcommunicatie met Luxemburg en aan de evolutie van de configuratie van de F-16 met onze partners van het programma MNFP, de Multinational Fighter Program.

En ce qui concerne la question plus spécifique de la maintenance des NH90, la participation de la Belgique à la capacité d'appui international, avec nos partenaires européens en général et avec les Pays-Bas en particulier, se concrétisera en pratique sous la forme d'un stock de pièces de rechange calculé sur la base des besoins de l'ensemble des partenaires et géré en commun.

Une fois le stock constitué par l'apport des contributions nationales, la Belgique, comme chaque participant, bénéficie, dans la mesure de ses besoins et dans le respect des règles communes de gestion, d'un accès inconditionnel aux pièces de rechange. Il ne s'agit donc pas d'une intégration de la maintenance, mais bien de la gestion en commun d'un stock optimisé de pièces de rechange, avec les économies que cela suppose pour les partenaires.

La maintenance premier et deuxième échelons des NH90, c'est-à-dire l'ensemble des activités de maintenance qui, de par leur nature, doivent pouvoir être exécutées au cours et en soutien d'engagements opérationnels, tant à l'étranger que sur le territoire national, comme des missions de sauvetage en mer, devra impérativement pouvoir être effectuée organiquement par la Défense.

Finalement, en cas d'arrêt de la coopération avec d'autres nations, en particulier avec les Pays-Bas en matière de stock de pièces de rechange NH90, la Belgique récupérerait la quantité équivalente de pièces qu'elle aura acquises au profit de l'effort commun. Ces pièces constitueraient un premier élément du stock national que la Belgique devrait alors constituer pour assurer la maintenance de ses hélicoptères.

Monsieur le président, voilà mes réponses aux questions des collègues de la commission.

04.06 Karolien Grosemans (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, wij hebben altijd een lans gebroken voor meer investeringen. Wij hebben geen maanden, maar jaren gewacht op het investeringsprogramma. Dat is er nu uiteindelijk, maar het wordt al volledig gefileerd. Wij lezen dat de verschillende programma's een voor een op de Ministerraad moeten komen en worden goedgekeurd. Uiteindelijk is er geen geld en geen visie. Wij hebben de indruk dat uw coalitiepartners klaar staan om de poten van uw stoel poot per poot weg te zagen. Wij hebben altijd gezegd dat nieuwe investeringen absoluut noodzakelijk zijn, dat is genoeg benadrukt. Wij hebben echter ook weinig geld en dus moeten wij de middelen wijs investeren. Twee dingen zijn daarvoor belangrijk.

Ten eerste, wij moeten erover nadenken welke richting wij met onze krijgsmacht willen uitgaan en wij moeten onze investeringen daarop afstemmen. De recente intentieverklaring, de samenwerkingsverbintenis met de Benelux, biedt de mogelijkheid om meer te specialiseren, wat in samenspraak met de verschillende partners moet gebeuren. Als ik dan het investeringsprogramma bekijk, kan ik slechts constateren dat die denkoefening niet werd gemaakt. Wij moeten die reflectie behouden want anders kunnen wij het ons niet meer permitteren en bovendien moeten wij evolueren naar multinationale samenwerking. U hebt zelf de mond vol over *pooling*, *sharing* en *smart defense*. Wij moeten een investeringsplan opstellen, maar dat gebeurde nu zonder bondgenoten of partners te consulteren.

Ten tweede, en dat is ook erg belangrijk, moet elk dossier, dossier per dossier, in de commissie Legeaankopen worden besproken alvorens het aan de Ministerraad wordt voorgelegd. Alleen zo kunt u zich verzekeren van voldoende steun.

04.07 Annick Ponthier (VB): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord.

U hebt in uw antwoord herhaaldelijk gezegd dat het investeringsplan werd goedgekeurd. U bent er fier op, misschien terecht. U hebt misschien danig moeten verdedigen wat u wou verdedigen. Het had nog veel erger kunnen zijn.

Het is duidelijk dat u niet volledig hebt bereikt wat u had willen bereiken. Ik denk dat de MPPV's die uit het plan zijn geschrapt, naar uw eigen zeggen, een belangrijk onderdeel zijn voor de veiligheid van onze militairen en voor de trainingen voor operationele inzet. De PS heeft daar alvast de strijd gewonnen.

Voor elk aankoopdossier zult u na de selectieprocedure opnieuw naar de Ministerraad moeten gaan om het

fiat te krijgen. Dat lijkt mij ook een sterk minpunt. Het is misschien wel goedgekeurd, maar toch met een aantal voorwaarden.

Een en ander doet ons natuurlijk argwaan krijgen voor wat nog gaat volgen in 2013. Die dossiers zijn immers nog lang niet goedgekeurd. Wij zullen zien wat de toekomst zal brengen.

Wij zullen het verder verloop van de aankooppolitiek en de eventuele problemen op het terrein inzake veiligheid opnieuw aankaarten waar nodig.

04.08 Kristof Waterschoot (CD&V): Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord.

Het investeringsplan werd goedgekeurd. Er werd veel gezegd over de Inspectie van Financiën. Ik heb bewust gewacht om het te zeggen, maar ik heb de collega's niet horen zeggen dat het eindadvies van de Inspecteur van Financiën positief was. Ik denk dat de collega's dat laatste stuk vergaten te lezen.

Ik vind het een vreemde redenering, als men het betreurt dat grote investeringen langs de Ministerraad moeten passeren. Het is de meest normale procedure dat zware investeringen vanuit een zekere budgettaire rigueur op dit moment aan de Ministerraad moeten worden voorgelegd. Ik merk toch enige tegenspraak. Het werkt volgens sommige collega's zeer vertragend, doordat de investering eerst langs de regering moet, maar het moet wel eerst uitgebreid besproken worden in het Parlement. En dat is niet vertragend, want zo kan de minister zich van voldoende steun verzekeren. Ik vind dat een normale gang van zaken. Nogmaals, sommigen houden er een bijzonder vreemde redenering op na.

Het investeringsplan werd goedgekeurd en wij moeten het uitvoeren volgens de meest normale procedure, niet meer of niet minder. De minister is verantwoordelijk voor de uitvoering ervan.

04.09 Anthony Dufrane (PS): Monsieur le ministre, je vous remercie pour vos réponses.

Si vous me le permettez, je voudrais insister à nouveau sur le fait que cette meilleure intégration européenne ne doit surtout jamais se transformer en une dépendance mais en une coopération fructueuse, en parfaite synergie et en utilisant de manière optimale les moyens mis à notre disposition. J'espère donc que cet accord sera une pierre supplémentaire à la construction de cette collaboration européenne.

De **voorzitter**: Wij komen aan de vragen van de heer Defreyne.

Mijnheer Francken, u hebt eigenlijk het recht niet hier het woord te voeren.

04.10 Theo Francken (N-VA): Er wordt van alles gezegd over de inspecteur van Financiën. Dat hij dan naar het Parlement komt!

De **voorzitter**: Mijnheer Francken, ik kan het echt niet toelaten.

04.11 Theo Francken (N-VA): Wij zullen u een brief sturen.

De **voorzitter**: Oké. Als iedereen zomaar tussenbeide komt, zonder vragen in te dienen, dat kan niet. U moet dat begrijpen. Het is niet persoonlijk bedoeld. Stuur een brief. Wij zullen het voorleggen aan de commissie.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

05 Vraag van de heer Roland Defreyne aan de minister van Landsverdediging over "de internationale oefening Frisian Flag" (nr. 11253)

05 Question de M. Roland Defreyne au ministre de la Défense sur "l'exercice international Frisian Flag" (n° 11253)

05.01 Roland Defreyne (Open Vld): Van 16 tot 27 april werden oefeningen gehouden met jachtvliegtuigen vanuit de vliegbasis Leeuwarden in Nederland. Tijdens die grootschalige vlieg oefening Frisian Flag trainde men niet alleen de luchtverdedigingstechnieken, maar ook de ondersteuning van grondtroepen. Niet alleen Nederlandse, maar ook Poolse, Duitse, Britse, Noorse, Finse, Zweedse en ook Belgische toestellen namen

deel aan de oefening.

Mijnheer de minister, hoeveel Belgische militairen werden hiervoor ingezet? Welke Belgische toestellen werden ingezet? Hoeveel? Wat was de kostprijs van die internationale oefening en wat was de bijdrage van België? Aan welke oefenscenario's namen de Belgische toestellen deel? De oefening vindt jaarlijks plaats. Wat zijn de ervaringen betreffende de deelname aan die oefeningen?

05.02 Minister **Pieter De Crem**: Bij de oefening Frisian Flag in Leeuwarden werden 63 militairen van de luchtcomponent en 4 militairen van de landcomponent voor de inplaatsstelling ingezet. Aan de oefening namen 5 Belgische F-16's deel, die in totaal 102 uur hebben gepresteerd.

De deelname heeft 136 000 euro gekost. De totale kostprijs bestaat uit kosten voor transport, logement, voeding en vergoedingen van de militairen. De Nederlandse defensie vraagt geen enkele vergoeding voor het gebruik van haar installaties, noch voor de deelname aan de oefening zelf. In de bepaling van de kosten werd geen rekening gehouden met de gepresteerde vliegreuren, aangezien die reeds ingeschreven waren in het geplande vliegplan en er geen extra kosten werden gegenereerd door de oefening Frisian Flag.

De hoofddoelstelling van de oefening was het plannen, uitvoeren en nabespreken van complexe vliegoperaties in een internationaal verband. Tijdens de twee weken durende oefening, waaraan dit jaar 46 vliegtuigen van 9 verschillende naties deelnamen, hebben de Belgische F-16's voornamelijk op de volgende aspecten van moderne luchtgevechtoperaties getraind: luchtverdediging, directe ondersteuning van grondtroepen via nabije luchtsteun, close air support, time sensitive targetting, TST, en composite air operations, COMAO's.

De Belgische luchtcomponent heeft verschillende positieve ervaringen met de oefening, die perfect past in het trainingsschema van onze F-16-piloten. Een dergelijke grootschalige oefening zorgt tevens voor een zeer realistische training en is de gelegenheid om de interoperabiliteit van onze toestellen met die van andere landen te testen en te evalueren.

De zogenaamde bloktraining heeft tot doel om in een korte tijdspanne zoveel mogelijk kwalificaties te behalen. Ze laat toe om de operationaliteit van onze F-16's en hun piloten te bestendigen, waardoor ze onmiddellijk inzetbaar blijven in een breed spectrum van operationele opdrachten.

Het beschikbare luchtruim voor de oefening, dat zich uitstrekte boven Nederland, Duitsland en Denemarken, bood bovendien de mogelijkheid om realistischer en efficiënter te trainen dan in het Belgische luchtruim, met al zijn beperkingen. Het bundelen van de technische steun en het gemeenschappelijke gebruik van de installaties van de EPAF-partner, dat is European Participating Air Forces, namelijk Nederland, leidt tot een goede besteding van de middelen, alsook tot een grote toegevoegde waarde voor de Belgische F-16-piloten.

05.03 **Roland Defreyne** (Open Vld): Ik dank u voor het antwoord, mijnheer de minister, dat volstaat.

06 **Vraag van de heer Roland Defreyne aan de minister van Landsverdediging over "het bestrijden van cyberaanvallen in NAVO-verband" (nr. 11408)**

06 **Question de M. Roland Defreyne au ministre de la Défense sur "la lutte contre les cyberattaques dans le cadre de l'OTAN" (n° 11408)**

06.01 **Roland Defreyne** (Open Vld): Mijnheer de minister, verschillende landen breiden momenteel hun cyberoorlog- en cyberaanvalscapaciteiten uit. Zo sloot het Nederlandse ministerie van Defensie zich onlangs aan bij het NATO Cooperative Cyber Defence Center of Excellence, een militair samenwerkingsverband in de strijd tegen cyberdreigingen. Nederland is daarmee het elfde lid dat de meerwaarde erkent van een gezamenlijk optreden in de strijd tegen cyberaanvallen. Andere partners zoals Duitsland, Estland, Hongarije, Italië, enzovoort maken eveneens deel uit van het gemeenschappelijk optreden.

Het aan de NAVO gelieerde militaire kenniscentrum doet sinds 2008 onderzoek naar onder meer de technieken, het beleid en de juridische aspecten rond cyberdreiging. Daarnaast delen de landen onderling vakkennis tijdens oefeningen, waarbij fictieve aanvallen centraal staan.

Mijnheer de minister, dergelijke aanvallen behoren niet langer tot sciencefictionliteratuur, maar zijn de afgelopen jaren onder andere in Frankrijk bittere ernst geworden. Daarom wens ik u de volgende vragen te stellen: wat is het huidige Belgische beleid inzake cyberdreigingen? Een belangrijk kenmerk van deze

dreigingen is dat ze niet aan de landgrenzen ophouden; internationale kennisuitwisseling en samenwerking is dan ook essentieel indien men zich hier voldoende wil tegen wapenen. In welke mate werkt België nu reeds samen op internationaal vlak omtrent deze problematiek? Heeft u weet van toetredingsvoorwaarden tot dit kenniscentrum, en ligt een potentiële Belgische toetreding in de lijn van het huidige gevoerde beleid?

06.02 Minister **Pieter De Crem**: In het dossier dat u aanhaalt, werkt Defensie nauw samen met de Federal Computer Crime Unit en de dienst Veiligheid van de Staat. Defensie speelt eveneens een actieve rol in BelNIS, het nationale overlegplatform voor informatieveiligheid. Concreet is het Computer and Emergency Response Team de vcentrale coördinator bij het behandelen van belangrijke cyberaanvallen en activiteiten, gericht tegen de netwerken van de federale overheid.

Defensie is een actief lid van het nationale overlegplatform voor informatieveiligheid, kortweg BelNIS genoemd, dat in 2005 binnen het Ministerieel Comité voor Inlichtingen en Veiligheid werd opgericht. Het platform komt maandelijks bijeen.

Eén van de werkgroepen die door het platform werd opgericht, brengt de verantwoordelijkheden en de processen bij het behandelen van veiligheidsincidenten verder in kaart. De technische expertise van de cyber defense-specialisten van Defensie wordt voor specifieke projecten op gecontroleerde wijze gedeeld met andere overheidsinstanties. De cybertechnische cel van Defensie is geïntegreerd in de sectie Informatieveiligheid van de Algemene Dienst Inlichtingen en Veiligheid, de veiligheidsdienst van Defensie.

Wat de internationale samenwerking betreft, werkt de cyber defense-capaciteit van Defensie nauw samen met de cyber defense-capaciteit van de NAVO en van andere partnerlanden. Binnen de NAVO spelen het Cooperative Cyber Defense Centre of Excellence en het NC3-agentschap een belangrijke rol in de verdediging tegen deze dreigingen.

Om de informatie-uitwisseling en de samenwerking met de NAVO te optimaliseren, heeft Defensie in maart 2012 een Cyber Defense Memorandum of Understanding afgesloten. Defensie maakt op dit moment geen structureel deel uit van het Cooperative Cyber Defense Centre of Excellence in Tallinn, maar het werkt er wel nauw mee samen. Van april tot november vorig jaar was trouwens een officier vanuit de Belgische Defensie tewerkgesteld in het centrum. Door goede samenwerking met de NAVO heeft Defensie immers toegang tot alle informatie en vormingen in dit centrum.

Een eventuele toetreding tot het Cooperative Cyber Defense Centre of Excellence zal worden geëvalueerd bij het opstellen van de toekomstige cyberstrategie voor Defensie. Tot daar mijn antwoord.

06.03 **Roland Defreyne** (Open Vld): Mijnheer de minister, ik veronderstel dat de toetreding op middellange termijn zal plaatsvinden en niet in de onmiddellijke toekomst?

06.04 Minister **Pieter De Crem**: U moet weten dat voor de NAVO, naast de bestrijding van terrorisme, fundamentalisme en een aantal andere zaken, ook de problematiek van de cyberdefensie een absolute prioriteit is.

06.05 **Roland Defreyne** (Open Vld): Dank u.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

07 **Vraag van de heer Roland Defreyne aan de minister van Landsverdediging over "de nieuwe aanpak van het asbestprobleem" (nr. 11636)**

07 **Question de M. Roland Defreyne au ministre de la Défense sur "la nouvelle approche du problème de l'amiante" (n° 11636)**

07.01 **Roland Defreyne** (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, defensie kondigde onlangs een nieuwe aanpak aan in verband met het asbestprobleem in verschillende militaire kwartieren. In de Oostendse kazernes Bootsman Jonson werd een nieuw asbestlaboratorium ingehuldigd.

Het gaat hierbij om een mobiel en efficiënt asbestlabo dat op verschillende locaties luchtstalen kan opzuigen en nagaan hoeveel asbest er aanwezig is in logements-, werk- en ontspanningsruimtes. Deze stalen worden vergeleken met de wettelijk toegelaten normen. Als het niveau van asbest te hoog ligt, zal de

arbeidsinspectie de toegang verbieden tot de betrokken ruimtes.

Ik heb ter zake volgende vragen, mijnheer de minister. Wat is de planning voor het nemen van deze luchtstalen op de verschillende militaire locaties? Binnen welke termijn denkt u alle militaire kwartieren aan een controle te hebben onderworpen? Wat zijn de verwachtingen van dit grootschalige onderzoek? Mijnheer de minister, heeft u een plan van aanpak voor het verwijderen van het asbesthoudende materiaal? Hoe zal de efficiënte werking van Defensie kunnen worden gegarandeerd wanneer de toegang tot een aantal kwartieren zou worden verboden?

07.02 Minister **Pieter De Crem**: Mijnheer de voorzitter, het asbestlaboratorium van de Interne Dienst voor Arbeids- en Milieuspectie komt in volgende gevallen tussenbeide. Ten eerste, als toezichtsinstrument. De inspectiedienst beslist dan zelf om metingen uit te voeren in het kader van zijn inspectieopdracht voor de bescherming van de werknemers en het leefmilieu tegen de gevaren van asbest. Ten tweede, op vraag van materieelbeheerders, korpsversten, kwartiercommandanten, voorzitters van overlegcomités voor welzijn wanneer het nodig wordt geacht om een situatie te beoordelen waarbij asbestvezel zou kunnen vrijkomen. Dit is meestal het geval bij werken voor herstelling en onderhoud van asbesthoudend materieel of infrastructuurgedeelten, of vóór de verwijdering van asbesthoudend materieel door personen van Defensie.

Sinds de oprichting in 1984 voerde het laboratorium vele metingen uit. Op basis van de inventaris, die in de loop van de periode 1990/1995 werd opgesteld, werden probleemgevallen aangepakt en gesaneerd. De permanente actualisatie van de asbestinventarissen en de bijhorende beheersprogramma's resulteren in meerjarige open contracten betreffende de veiligheidswerken van asbesthoudende materialen. Deze werken worden overeenkomstig de dringendheid uitgevoerd. Zodoende werd een eerste gedeelte van dringende en kortetermijn werken uitgevoerd. Een nieuw meerjarig contract asbestverwijderingswerken zorgt voor continuïteit.

Onvoorziene urgenties, zoals het beschadigen van asbesthoudend materieel in een lokaal waardoor asbeststof kan vrijkomen, zullen ook steeds met deze contracten worden aangepakt. De op lange termijn geplande asbestverwijderingswerken worden in de contracten voor de renovatie of sloopwerken van militaire gebouwen geïntegreerd. In afwachting van verwijdering worden de betrokken materialen aan een jaarlijkse visuele inspectie onderworpen.

De kwartieren kunnen blijven functioneren zoals het hoort.

De toegang tot gebouwen wordt ontzegd indien er een veiligheidsrisico bestaat voor het personeel. Een beperkt aantal lokalen zijn op een veilige manier afgesloten wegens asbestproblemen en worden gesaneerd via de bestaande contracten. De impact hiervan is beperkt en hypothekeert de efficiënte werking van defensie niet.

Zoals reeds vermeld in het antwoord op de schriftelijke parlementaire vraag van onze collega, mevrouw Grosemans, van 17 januari 2012, kan een overzicht van de uitgevoerde asbestverwijderingswerken eveneens door het geachte lid op het kabinet ingekeken worden na afspraak. Het voorstel dat ik aan collega Grosemans gedaan heb, geldt ook voor u. Een bundel van om en bij 2 000 bladzijden kan worden ingekeken.

07.03 **Roland Defreyne** (Open Vld): Mijnheer de minister, als wij dat bundel samen inkijken, dan moeten mevrouw Grosemans en ik elk slechts 1 000 bladzijden lezen.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

08 **Samengevoegde vragen van**

- de heer **David Geerts** aan de minister van Landsverdediging over "collateral damage en burgerslachtoffers in Libië" (nr. 11692)

- de heer **Roland Defreyne** aan de minister van Landsverdediging over "de burgerdoden bij de NAVO-interventies in Libië" (nr. 11737)

08 **Questions jointes de**

- M. **David Geerts** au ministre de la Défense sur "les dommages collatéraux et les victimes civiles en Libye" (n° 11692)

- M. **Roland Defreyne** au ministre de la Défense sur "les victimes civiles lors des interventions de

'OTAN en Libye" (n° 11737)

08.01 Roland Defreyne (Open Vld): Mijnheer de minister, volgens de Amerikaanse mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch zijn bij de NAVO-bombardementen in Libië vorig jaar zeker 72 burgers om het leven gekomen. De NAVO voerde vorig jaar zo'n 9 658 gewapende aanvallen uit, waarbij ze doelwitten bestookte die trouw waren aan het Kadhafi-regime. De mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch onderzoekt meldingen van burgerslachtoffers bij acht verschillende aanvallen van de NAVO. De organisatie stelt dat daarbij 72 burgers zouden zijn omgekomen. De slachtoffers bevonden zich ver van militaire doelwitten. De organisatie wil dat de NAVO een dringend en grondig onderzoek voert naar wat er precies is misgelopen. De organisatie vraagt ook dat de nabestaanden zouden worden vergoed, zoals in Afghanistan is gebeurd.

Mijnheer de minister, de NAVO weigert tot nu toe hierover meer informatie vrij te geven. Ook Belgische F-16's hebben deelgenomen aan de operaties in Libië en voerden bombardementen uit. Wat is uw standpunt? Moet er wat u betreft een intern onderzoek komen bij de NAVO? Moet de NAVO gehoor geven aan de aanbevelingen uit het rapport als de bevindingen van Human Rights Watch bevestigd worden? Welke rol is België bereid hierin te spelen? Beschikt u over meer informatie met betrekking tot de Belgische betrokkenheid bij aanvallen waarvan sprake in het onderzoek van Human Rights Watch?

08.02 David Geerts (sp.a): Volgens het rapport van Human Rights Watch zouden er minstens 72 burgers, waarvan 24 kinderen, zijn omgekomen bij de NAVO-bombardementen. Of er ook door Belgische F-16's slachtoffers zouden gemaakt zijn, is niet duidelijk. Belangrijk is dat de minister zijn volle medewerking heeft toegezegd om hieruit lessen te trekken.

Is er reeds een interne evaluatie geweest inzake *collateral damage* en burgerslachtoffers? Welke wetgeving inzake schadeloosstelling geldt ter zake?

08.03 Minister Pieter De Crem: Het rapport van Human Rights Watch heeft de conclusies, die bekend waren uit de werkgroep van de Verenigde Naties, hernomen. Het is dan ook aan de NAVO om te beslissen welke gevolgen moeten gegeven worden aan het rapport van Human Rights Watch. Indien een onderzoek gestart wordt, zal Defensie er zeker aan meewerken.

Zoals ik reeds meermaals heb gezegd, wil ik de grootst mogelijke transparantie aan de dag leggen. In Chicago heb ik een interview gezien met de woordvoester van de NAVO. Daarin werd gesteld dat de NAVO aan de Libische regering vraagt een onderzoek uit te voeren. Ik heb hierover momenteel nog geen briefwisseling of documenten kunnen inkijken.

De NAVO heeft door de toepassing van de strikte *rules of engagement*, waaronder het principe van het minimaal gebruik van geweld, al het mogelijke gedaan om de risico's voor de burgers te minimaliseren. Er bestaat geen wettelijke basis om *collateral damage* te vergoeden in afwezigheid van enige aansprakelijkheid vanwege de Belgische Staat.

In geval van fout en aansprakelijkheid dient er verwezen te worden naar artikel 99, § 2, van het Wetboek Internationaal Privaatrecht, dat naar de toepassing van het lokaal recht verwijst. Dat betekent met andere woorden dat het Libische recht van toepassing zou zijn.

08.04 Roland Defreyne (Open Vld): We weten natuurlijk helemaal niet wat de Libische wetgeving daaromtrent zegt.

Ik begrijp uit uw antwoord dat de NAVO zelf eigenlijk geen initiatief zal nemen en dat het dus aan de Libische regering is om het onderzoek te voeren. Ik weet niet of het dan ook op korte termijn gepland wordt. Hoe dan ook, het doorschuiven van de zwartepiet lijkt me niet de manier om problemen op te lossen.

08.05 Minister Pieter De Crem: Wij schuiven in België de verantwoordelijkheid niet door, maar in het internationale kader is het een soort *acte de foi*, die de Libische regering ook zal moeten stellen, om te tonen dat ze effectief conform een *rule of law* kan werken.

08.06 David Geerts (sp.a): Ik dank de minister voor zijn antwoord.

Zoals collega Defreyne zegt, zullen we nog moeten zien welke Libische regering zich in staat zal tonen om

het dossier effectief ooit af te handelen.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

09 Vraag van de heer David Geerts aan de minister van Landsverdediging over "de maaltijdvergoedingen in het buitenland" (nr. 11693)

09 Question de M. David Geerts au ministre de la Défense sur "les indemnités de repas à l'étranger" (n° 11693)

09.01 David Geerts (sp.a): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, in januari 2010 heb ik al een vraag over de maaltijdvergoedingen in het buitenland gesteld.

Toen hebt u in uw antwoord een tabel gegeven waaruit kon worden opgemaakt dat de tussenkomst van land tot land sterk verschilde. Wat mij frappeerde, was dat er een groot verschil was tussen de maaltijdvergoeding voor een vrijwilliger en een opperofficier.

Ik ben van mening dat de kostprijs van een brood voor iedereen gelijk is. Daarom ben ik voorstander van uniformiteit inzake maaltijdvergoedingen.

Op dat moment hebt u geantwoord dat Defensie het systeem zou herbekijken. Wij zijn nu twee jaar later. Daarom komt mijn opvolgingsvraag nu naar de voorgrond.

Ten eerste, is er een evaluatie van het systeem geweest?

Ten tweede, welke aanpassingen zijn er gekomen? Is er nog steeds een onderscheid tussen de graden en kost een brood in het buitenland dus meer voor een opperofficier dan voor een vrijwilliger? Indien zulks het geval is, in welke landen kost het brood dan veel meer?

Ten derde, kunt u een tabel van de maaltijdvergoedingen geven? Vooral deze vraag is interessant.

09.02 Minister Pieter De Crem: Mijnheer Geerts, u verwijst effectief naar het antwoord dat ik reeds gaf op een vorige vraag. Ik was van plan dat antwoord gereduceerd te herhalen, maar ik zal dat niet doen.

De globale evaluatie van de maaltijdvergoedingen, die alle landen omvat, is bezig. De impact op het budget van Defensie is belangrijk. De studie verdient natuurlijk een grondige analyse op het vlak van de haalbaarheid van een eventuele revisie, wat logisch is.

De lange periode van de regering in lopende zaken heeft tevens, zoals voor vele, andere dossiers, voor vertraging gezorgd.

Voor landen zoals Turkije, Nederland, Griekenland en Italië, waarvoor de noodzaak tot aanpassing het grootst is, zijn ontwerp teksten voorbereid, om de bedragen aan te passen. Er is dus reeds een stap genomen.

Over het verschil tussen de graden voor de maaltijdvergoeding tijdens tijdelijke zendingen in het buitenland zal ik mijn mening vormen, wanneer de generale staf de analyse en de conclusies klaar heeft. Ik zal ze ook volgen.

09.03 David Geerts (sp.a): Mijnheer de minister, ik weet dat ik deze vraag twee jaar geleden ook heb gesteld. Daarom beschouw ik mijn huidige vraag ook als een opvolgingsvraag.

Ik ridiculiseer misschien wat voor mij het belangrijkste is, met name de vaststelling dat toen in de tabel voor sommige landen er een vrij groot verschil was tussen opperofficieren en vrijwilligers, wat naar mijn mening onterecht was. Daarom heb ik de vraag enigszins ridicul herhaald, teneinde zeker en vast de aandacht van de generale staf erop te vestigen dat maatregelen moeten worden genomen om dat verschil weg te werken.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

10 Vraag van mevrouw Ingeborg De Meulemeester aan de minister van Landsverdediging over "het fort van Haasdonk" (nr. 11718)

10 Question de Mme Ingeborg De Meulemeester au ministre de la Défense sur "le fort de Haasdonk" (n° 11718)

10.01 **Ingeborg De Meulemeester** (N-VA): Mijnheer de minister, een van de militaire domeinen die door het Belgische leger worden verkocht is het fort van Haasdonk in het Waasland. Het fort is Natura 2000-gebied en een verblijfplaats voor honderden zeldzame vleermuizen. U besloot een onteigeningsprocedure in der minne op te starten zodat het Agentschap voor Natuur en Bos het fort kon aankopen. De inspectie van Financiën gaf haar akkoord. Plots annuleerde u echter de verkoop van het fort van Haasdonk aan het Agentschap voor Natuur en Bos na bemiddeling van minister Schauvliege. Als antwoord op een recente parlementaire vraag liet minister Schauvliege weten dat de vraagprijs van Defensie te hoog is.

Mag ik u vragen wat de stand van zaken is inzake de verkoop van het fort? In welk stadium zit het dossier? Wat is de verkoopprijs?

Ten tweede, waarover ging de tussenkomenst van Vlaams minister Schauvliege waardoor u de verkoop in der minne plots geannuleerd hebt?

10.02 Minister **Pieter De Crem**: Mevrouw De Meulemeester, het fort wordt openbaar verkocht door de FOD Financiën aan de hoogste bieder op 6 juni 2012. De instelprijs waarop de biedingen die dag zullen starten bedraagt 228 000 euro. Het is dus het moment. Dit is actueel het hoogste ontvangen bod door de Federale Overheidsdienst Financiën.

De openbare verkoop in 2011 werd tijdelijk opgeschort door de FOD Financiën omdat de Vlaamse overheid destijds nog geen beslissing had genomen over het eventuele opstarten van een onteigeningsprocedure. Uiteindelijk werd eind 2011 door mevrouw Schauvliege, de bevoegde Vlaamse minister, definitief afgezien van de verwerving via een dergelijke onteigeningsprocedure en werd de Federale Overheidsdienst Financiën hierover ingelicht zodat de openbare verkoopprocedure kon worden hervat met als vooropgestelde datum 6 juni 2012.

10.03 **Ingeborg De Meulemeester** (N-VA): Mijnheer de minister, dank u voor het antwoord.

Reeds gedurende tien jaar wordt er geijverd voor het optimaal beschermen van de vleermuizen, om het fort niet in handen van private mensen te laten vallen en ten derde om te plaatselijke bevolking te laten genieten van het fort en de omgeving met respect voor de natuurlijkheid. Dit alles wordt nu doorkruist door een private investeerder en enkele CD&V'ers die plots de afgesproken procedures stopzetten. We zijn dus echt ongerust over de toekomst van het fort en we zullen dit verder blijven volgen.

10.04 Minister **Pieter De Crem**: (...)

De **voorzitter**: Jawel, mijnheer de minister, maar dat doet hier echt niet ter zake.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

11 Question de M. Anthony Dufrane au ministre de la Défense sur "la poursuite de la participation belge à la FINUL" (n° 11749)

11 Vraag van de heer Anthony Dufrane aan de minister van Landsverdediging over "de verdere deelname van België aan UNIFIL" (nr. 11749)

11.01 **Anthony Dufrane** (PS): Monsieur le président, monsieur le ministre, mon groupe a toujours soutenu la présence militaire de notre pays au Liban, tant dans le cadre de la FINUL que de la BELUFIL. Il avait toutefois été question de faire évoluer notre participation vers de nouvelles tâches.

En mars dernier, vous nous indiquiez que le mandat de la FINUL était prévu jusqu'au 31 août 2012 et que, à cette date, aucune autre tâche n'a été décidée. Il semblerait cependant que la situation ait évolué et j'aimerais dès lors vous poser les questions suivantes.

Où en est l'évaluation des tâches de nos militaires présents sur place, de même que du mandat de cette mission des Nations unies? Certains États membres de cette mission ont-ils fait ou proposé de faire évoluer leurs tâches sur place? Dans l'affirmative, quels seraient les plans de déploiements ou scénarii étudiés par l'état-major?

Enfin, l'évolution de la situation en Syrie et les craintes d'une exportation du conflit au Liban auront-elles un impact sur l'évolution des tâches de nos militaires présents dans le Sud-Liban? Cela aura-t-il un impact sur l'évolution du mandat des forces onusiennes?

11.02 Pieter De Crem, ministre: Monsieur le président, cher collègue, vous avez posé une première question sur la poursuite de la participation belge à la FINUL.

Le mandat de la FINUL se termine effectivement le 31 août de cette année. Les négociations pour un nouveau mandat seront abordées au sein du Conseil de sécurité dès l'été. Jusqu'à présent, les militaires belges poursuivent le déminage dans le cadre du marquage le long de la *Blue Line*, la Ligne bleue. Il s'agit d'une des principales mesures de confiance prévues par la résolution 1701 du Conseil de sécurité.

La Défense continue d'explorer, avec les responsables de la FINUL et des Nations unies, les formes futures qu'un engagement de la Belgique pourrait prendre. L'ONU décidera, dans les prochains mois, d'un changement de mission sur base de la dernière révision stratégique en date.

Actuellement et indépendamment de la mission belge, la France et la Belgique se partagent le cantonnement situé à Atiri au Liban. La France, qui a déjà commencé le redéploiement d'environ 400 hommes, a décidé de quitter Atiri le 1er juillet de cette année. L'Irlande a montré de l'intérêt pour remplacer les Français. L'avenir de la mission belge est donc lié aux prochaines évolutions dans le cadre d'un accord de collaboration avec les Irlandais.

En conclusion, il n'est actuellement pas possible de donner une réponse définitive quant à l'évolution de l'engagement opérationnel au Liban.

Si, à la suite de la révision stratégique, une réorientation de notre contribution s'avérait nécessaire ou possible, il faudrait une nouvelle décision du Conseil des ministres. Je me chargerai de prendre quelques contacts dans les semaines à venir.

11.03 Anthony Dufrane (PS): Monsieur le ministre, je vous remercie. Je reviendrai vers vous concernant les contacts que vous entreprendrez.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

12 Samengevoegde vragen van

- mevrouw Annick Ponthier aan de minister van Landsverdediging over "het voorgestelde 'fitheidsplan'" (nr. 11754)

- de heer Theo Francken aan de minister van Landsverdediging over "het aangepaste militaire sportbeleid" (nr. 11790)

12 Questions jointes de

- Mme Annick Ponthier au ministre de la Défense sur "le plan visant à améliorer la condition physique des militaires" (n° 11754)

- M. Theo Francken au ministre de la Défense sur "la nouvelle politique sportive à la Défense" (n° 11790)

12.01 Annick Ponthier (VB): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, de fitheid van onze militairen heeft in het verleden reeds vaker gezorgd voor vragen en discussies, ook in deze Kamer. Defensie heeft steeds gezegd op de hoogte te zijn van de problematiek en heeft gewerkt aan een plan om de conditie van onze militairen op te krikken.

Ik stel u hierover graag de volgende vragen. Kunt u de inhoud van het plan concreet toelichten? Kunt u de mogelijke sanctie maatregelen en de begeleidingsmaatregelen toelichten? Wanneer gaat het plan effectief in werking? Tegen wanneer voorziet Defensie in een evaluatie van het voorgestelde plan?

12.02 Theo Francken (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik kom ook graag terug op een van mijn stokpaardjes, met name de fitheid van onze Belgische militairen. U weet dat ik daarover al verschillende keren tussenbeide ben gekomen.

Op een bepaald moment vond in deze commissie ook de bespreking van mijn voorstel van resolutie plaats, die volgens mij op een zeer incorrecte manier is verlopen. De heer Kindermans is toen begonnen over onder andere de vettaks, hoewel dit er helemaal niets mee te maken had. Uiteindelijk heb ik de stemming over mijn voorstel niet gevraagd omdat ik ervan overtuigd ben dat er wel degelijk een politieke meerderheid en een politieke wil bestaat, over de partijgrenzen heen, om hieraan iets te doen. Ik heb mijn resolutie ingetrokken zonder erover te laten stemmen.

Ik las in *Debriefing* een hele uitleg over hoe het plan precies in mekaar zit. Ik meen dat dit een goede zaak is, mijnheer de minister. N-VA heeft hier van bij het begin op ingezet en blijkbaar wordt er toch geluisterd. Ik weet dat dit een gevoelige snaar raakt. Ik heb hierop enorm veel reacties gekregen. De helft gaf mij gelijk en gaf te kennen zich te schamen voor zijn collega's. De andere helft vroeg zich af waarmee ik mij moeide. Er waren soms ook zeer agressieve reacties van militairen die vonden dat ik mij daarmee niet mocht inlaten. Vooral ons voorstel om de anciënniteit eventueel te bevriezen kon op weinig bijval rekenen. Zodra men aan de portefeuille zit, is het kot uiteraard te klein.

Ik merk nu dat u hieraan wel degelijk hebt gewerkt en dat is een goede zaak. Graag wil ik hierover een aantal bijkomende vragen stellen.

Eigenlijk zou ik, net als collega Ponthier, een algemene toelichting willen bij het plan.

Voorts had ik graag vernomen wat uw departement zal ondernemen tegen militairen die proberen misbruik te maken van het systeem door bijvoorbeeld met opzet voor de sportproeven te falen om zo overgeplaatst te worden met als doel hun buitenlandse zending te ontlopen? Dat gebeurt en in het verleden is dat ook al gebeurd, dat weet u. Hoe hoog schat u de kans in dat zulke praktijken zullen voorvallen?

Ten slotte, hoe reageert u op de kritiek van de vakbonden die aanklagen dat zij niet werden betrokken bij het op poten zetten van het nieuw sportbeleid? Is dat zo? Dat lijkt mij sterk. Kunt u daarover meer uitleg verstrekken?

12.03 Minister Pieter De Crem: Mijnheer de voorzitter, in de politieke oriëntatienota werd vooropgesteld om eind 2008 een werkgroep op te richten om het volledige sportbeleid binnen Defensie door te lichten, teneinde verbeteringsvoorstellen te kunnen formuleren. Dit was een wetenschappelijke studie in samenspraak met de Universit  Libre de Bruxelles, die werd beëindigd sinds juni 2011.

De klemtonen van het actieplan, u hebt ernaar verwezen, die daaruit volgen zijn een coherent functionerend sportbeleid en een individuele opvolging op fysiek vlak van rekrutering tot pensionering — wat zeer belangrijk is — en een aangepaste fysieke operationele training door gekwalificeerde onderrichters. De jaarlijkse fysieke proef wordt gedifferentieerd naar beroep en naar leeftijd. Het reglement betreffende de nieuwe sporttesten wordt momenteel herschreven en zal klaar zijn tegen eind juni 2012. Daarna wordt een syndicaal overleg voorzien.

De militair die niet slaagt in zijn sporttests zal in samenwerking met de medici en de sportonderrichters begeleid worden door specifieke trainingsprogramma's om hem of haar te doen slagen. Indien uit de evolutie van de resultaten blijkt dat de militair zelfs met sportieve begeleiding blijft falen in zijn sporttesten, zullen maatregelen worden genomen. De kans dat militairen moedwillig zullen falen in de sporttesten, om welke reden ook, lijkt mij in het licht van het voorgaande, namelijk het nemen van maatregelen, geen optie.

12.04 Annick Ponthier (VB): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw toelichting.

Ik benadruk dat wij blij zijn dat er aandacht is voor het probleem. Belangrijk is ook dat er een plan is met oog voor differentiatie en voor een beleid op maat. U hebt dat ook gezegd.

De uitdaging in de toekomst zal er vooral uit bestaan dat er op het juiste moment een gepaste evaluatie wordt gemaakt, waarbij eventuele zwaktes van het plan of eventuele misbruiken op bepaalde vlakken kunnen worden bijgestuurd of in de kiem gesmoord.

Wij zullen u hierover te gepasten tijde opnieuw ondervragen om na te gaan hoe het plan verloopt.

12.05 Theo Francken (N-VA): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord.

Syndicaal overleg is inderdaad een goede zaak.

De kans dat er misbruik wordt gemaakt is volgens u onbestaande omdat er sancties zouden volgen. U zegt echter niet wat de sanctie zal zijn. Is de sanctie bijvoorbeeld het bevriezen van de anciënniteit? Er wordt gesproken van overplaatsing. Misschien is overplaatsing naar een andere dienst precies wat iemand wil, maar al jaren niet krijgt. Hebt u een concreet voorbeeld of wat zou een mogelijke sanctie kunnen zijn? Daar zit de clou van het verhaal. Daar zit de angel.

12.06 Minister Pieter De Crem: Er zijn sancties.

12.07 Theo Francken (N-VA): Dat ze niet op buitenlandse zending mogen? Dat vindt een aantal militairen helemaal niet erg.

12.08 Minister Pieter De Crem: Het heeft geen zin een dergelijke wijziging door te voeren als er geen sanctioneringskader is. Het is een gevoelige materie. Laat mij even de tijd om het daarover te hebben op het niveau van de representatieve organisaties die daarin kunnen meegaan.

12.09 Theo Francken (N-VA): Mijnheer de minister, ik vertrouw u in deze, omdat ik weet dat u daarvoor pleitbezorger bent. U hebt het discours dat wij voeren altijd gesteund.

Tijdens de onderhandelingen met de syndicale organisaties mag u altijd zeggen dat N-VA hierop heel sterk aandringt. Wij zijn de grootste fractie in de Kamer. Wij dringen daarop aan. U bent gebonden aan wat de oppositie vraagt. Wij zijn oppositie. Ik weet dat u vooral naar de meerderheid moet luisteren. Ik hoop dat de vakorganisaties zich dan ook schappelijk en redelijk zullen opstellen bij die onderhandelingen.

Voorzitter: Karolien Grosemans.

Présidente: Karolien Grosemans.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

13 Samengevoegde vragen van

- **de heer Filip De Man aan de minister van Landsverdediging over "de harde aanpak van piraten op het Somalische vasteland" (nr. 11773)**

- **de heer Kristof Waterschoot aan de minister van Landsverdediging over "de recente Atalanta-operatie op Somalisch grondgebied" (nr. 11786)**

13 Questions jointes de

- **M. Filip De Man au ministre de la Défense sur "l'attitude ferme envers les pirates en terre somalienne" (n° 11773)**

- **M. Kristof Waterschoot au ministre de la Défense sur "la récente opération Atalante menée sur le territoire somalien" (n° 11786)**

13.01 Filip De Man (VB): Mijnheer de minister, er zijn al enkele vragen gesteld over onze militaire opdracht tegen de Somalische piraten, die de voorbije jaren honderden schepen hebben geëkaapt, wat ons heel veel geld kost. Het verbaasde mij dus dat er niet krachtadiger werd opgetreden. "Krachtadiger" is hier een eufemisme.

Ik las onlangs dat er een eerste Atalanta-operatie geweest is op het Somalische vasteland. Naar verluidt zouden er installaties vernietigd zijn die door de piraten gebruikt werden. De operatie zou uitgevoerd zijn door Europese helikopters, onder dekking van de resolutie van de VN-Veiligheidsraad.

Ik heb daarover de volgende vragen aan u.

Binnen welke marge mag men daar militair optreden? Kunt u schetsen wat precies mag? Hoever mag men bijvoorbeeld het binnenland intrekken? Mag dat met voertuigen gebeuren of alleen met vliegende tuigen?

Wat was de reactie van de Somalische regering?

Was ons leger op een of andere manier betrokken bij deze eerste operatie op het vasteland?

Kan het gebeuren dat onze troepen daar mettertijd aan land zouden gaan, bijvoorbeeld om kleine haventjes aan te pakken van waaruit de piraten vertrekken?

Kunt u mij uitleggen wat de verlenging van Atalanta tot december 2014 voor ons leger betekent inzake kosten, inzet, risico's? Het is toch niet niets?

Zullen ook onze schepen piratendepots en aangemeerde piratenboten aanvallen?

13.02 Kristof Waterschoot (CD&V): Mijnheer de minister, ik zal niet alles herhalen. Ik vind deze operatie een goed signaal naar de internationale gemeenschap en naar de organisatie die achter de piraterij zit. Volgens mij zit het probleem van de piraterij niet zozeer bij de "sukkelaars" daar aan de kust van Somalië, maar in de eerste plaats bij de internationale financiële netwerken daarachter.

Ik meen dat dit effectief krachtdadig optreden een belangrijk signaal is.

Graag verneem ik van u wat de precieze gevolgen zijn voor de Belgische Defensie, nu het EU-mandaat inzake Atalanta operationeel uitgebreid is? In hoeverre kunnen Belgische schepen betrokken worden bij dit soort van landoperaties?

13.03 Minister Pieter De Crem: Geachte collega's en voorzitter, wat de reactie van de Somalische regering betreft aangaande de actie op het vasteland, verwijs ik naar mijn collega van Buitenlandse Zaken, omdat het iets ruimer is dan het toepassingsveld van Defensie. Het Belgische mandaat in operatie Atalanta blijft de bescherming van de schepen in het kader van het World Food Programme. Er is geen interventie die door ons fregat wordt uitgevoerd in het Somalische luchtruim of op het Somalische vasteland. Ons mandaat blijft dus de bescherming van de schepen van het World Food Programme.

Het is wel zo dat ik met mijn Nederlandse collega Hillen heb aangedrongen op een verruiming van dat mandaat, in die zin dat de inzetregels ruimer gemaakt worden. Dat gebeurde ook. Dat wil dus zeggen dat binnen de operatie Atalanta andere eenheden vanuit helikopters en schepen kunnen optreden wanneer ze dat mandaat hebben gekregen. Dat is een belangrijke stap. Ik wil niet in discussie gaan over een hoogwaterlijn en een laagwaterlijn, het is hier geen verhaal van 'boots on the ground', het is een heel duidelijke uitbreiding van het mandaat.

Vanaf oktober 2012 heeft Defensie zich geëngageerd om voor vier maanden het fregat in te zetten. De kost daarvoor is geraamd op 12,5 miljoen euro en 0,81 miljoen euro netto. De mogelijke inzet van die middelen in 2013 en 2014 zijn in een studiefase binnen de verschillende planningscellen van Defensie, zodat ik eigenlijk nog geen uitsluitsel kan geven over een inzetpost voor 2013. Ik denk dat dit een goede zaak, een goede evolutie is.

Toch wil ik nog even zeggen dat onze bijdrage belangrijk is, maar dat ze zich natuurlijk ent of 'concateneert' aan de hele operatie Atalanta. Daarnaast wil ik erop wijzen dat naast Atalanta ook de NAVO-operatie Ocean Shield daar aanwezig is en dat de grootte van het watterruim dat men er beslaat correspondeert met de oppervlakte van een driehoek gelegen tussen Lissabon, Sint-Petersburg en Ankara.

13.04 Filip De Man (VB): Dank u, voorzitter, mijnheer de minister, dus ik begrijp dat daar hoe dan ook geen Belgische troepen aan land zullen gaan en dat we geen botendepots zullen aanvallen, maar dat we wel de *rules of engagement* van onze zeemacht daar willen verruimd zien. Ik had graag geweten binnen welke termijn die verruiming er komt? Is dat binnen korte termijn of gaat het over weken of maanden?

13.05 Minister Pieter De Crem: De *rules of engagement* voor operatie Atalanta zijn verruimd op een Europese Raad en zijn van toepassing. Er zijn trouwens reeds operaties geweest op en aan land. Die hebben de reactie van de Somalische regering veroorzaakt waarnaar een vraagsteller heeft verwezen.

13.06 Filip De Man (VB): Ze gelden dus ook voor onze troepen aldaar?

13.07 Minister **Pieter De Crem**: Wat ons deel van het mandaat betreft, wij begeleiden het World Food Programme met de VPD's waarvan u de toepassing kent. Wij zitten met ons fregat bij de begeleiding van het World Food Programme.

13.08 **Filip De Man** (VB): Dank u.

13.09 **Kristof Waterschoot** (CD&V): Mijnheer de minister, dank u voor de duidelijkheid. Voor mij is het inzake internationale geloofwaardigheid heel belangrijk dat we volledig gaan voor ons engagement, met ons volle gewicht. Ik ga hier niet pleiten voor gekke dingen maar ik meen dat we steeds met een open geest naar die operatie moeten kijken. Gelet op onze belangen moeten we daar voluit voor durven gaan.

Ik zal hier op een ander moment nog op terugkomen maar ik meen dat we aansluitend daarbij ook moeten kijken naar de stabilisatie van Somalië zelf en naar de operatie die de NAVO daar samen met de Afrikaanse Unie doet. Dat is ook erg belangrijk. Het is belangrijk om aan symboolbestrijding te doen, wat we ook doen. Ik steun dat voor honderd procent. Doe zelfs graag veel meer dan vandaag. België moet zich onder de *lead* van uw collega van Buitenlandse Zaken echter absoluut ook achter een oplossing op lange termijn scharen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

13.10 **Pieter De Crem**, ministre: Monsieur le président, concernant les questions des collègues Moriau et Francken, vu la réunion qui a précédé le Sommet de Chicago, le gouvernement a l'intention de proposer, avec les ministres concernés ayant participé à la conférence au Sommet de Chicago, de tenir une réunion spécialement dédiée aux résultats du Sommet de Chicago, c'est-à-dire le premier ministre, le ministre des Affaires étrangères et moi-même.

Je vous donne cela comme information. Rien ici n'évite ou n'implique le fait que les questions peuvent être posées, mais je tenais à apporter cette communication de service, si je puis m'exprimer ainsi.

De **voorzitter**: Mijnheer de minister, ik begrijp dat wij de zaak zullen moeten overdoen na Chicago, maar dat is niet voor meteen, dus als de leden aandringen om hun vraag te stellen, hebben zij natuurlijk het volste recht om hun vraag te stellen.

Monsieur Moriau, que préférez-vous?

13.11 **Patrick Moriau** (PS): Monsieur le président, je n'ai aucun problème à attendre. Il est simplement dommage que je ne l'aie pas su plus tôt. Mais c'est peut-être plus intéressant d'attendre et d'avoir les conclusions de votre réunion. Je reposerai donc ma question à cette occasion. Je suppose que ce ne sera pas dans trois mois?

Le **président**: Non, mais pas la semaine prochaine!

13.12 **Theo Francken** (N-VA): Ja, mijnheer de voorzitter, ik wil daarin meegaan. Ik denk zelfs dat ik tijdens de vorige commissievergadering als eerste expliciet gevraagd had om zo'n opvolging te doen, dus ik ga daarin mee.

Mijnheer de voorzitter, ik richt mij nu even tot u, omdat u uw job zeer goed doet. Ik vind dan wel dat die vergadering ten laatste binnen de twee weken moet plaatsvinden. Heel het circus dat wij meegemaakt hebben met de indiening van vragen en interpellaties, de bespreking daarvan op de Conferentie van voorzitters, het heen en weer bellen en zo meer, zoals vóór de top van Chicago, was toch wel wat pijnlijk. Dat is geen toonbeeld van een goede samenwerking. In het regeerakkoord staat overigens ook dat de regering de informatiedoorstroming naar het Parlement zal optimaliseren.

De **voorzitter**: Mijnheer Francken, ik kan u zeggen dat ik daar werkelijk geen enkele invloed op heb. Als de eerste minister, de minister van Buitenlandse Zaken en de minister van Landsverdediging akkoord zijn over een datum, mij niet gelaten, maar dat is dus moeilijk gebleken. Volgende week vindt er geen commissie Landsverdediging plaats, omdat de minister niet de hele week in het land is.

13.13 **Theo Francken** (N-VA): Mijnheer de voorzitter, de eerste taak van een lid van de regering, is het Parlement. Ik ben een pupil van Geert Bourgeois en ik heb dat altijd zo geleerd. Ik vind dat dit zeer belangrijk

is en ik weet dat de minister daar ook belang aan hecht. Dat is de eerste taak voor een minister. Daar mag soms ook eens op gewezen worden.

13.14 Minister **Pieter De Crem**: Mijnheer de voorzitter, collega Francken heeft honderd procent gelijk.

Notre collègue Moriau confirme également ce point de vue. Il entre dans les intentions des trois ministres, en ce compris le premier ministre, de fixer une date pour organiser le débriefing de la réunion du Sommet de Chicago.

Ceci se fera dans un délai plus que raisonnable, d'ici deux semaines.

13.15 **Theo Francken** (N-VA): Dat is in ieder geval al uw engagement.

De **voorzitter**: Het staat nu in het integraal verslag van deze commissie. Wij zullen daarop terugkomen. De vragen 11801 van de heer Moriau en 11829 van de heer Francken worden bijgevolg uitgesteld tot op dat ogenblik.

14 **Vraag van mevrouw Karolien Grosemans aan de minister van Landsverdediging over "de adel binnen Defensie" (nr. 11809)**

14 **Question de Mme Karolien Grosemans au ministre de la Défense sur "la noblesse à la Défense" (n° 11809)**

14.01 **Karolien Grosemans** (N-VA): In antwoord op een schriftelijke vraag over de adel bij Landsverdediging liet u weten dat Defensie op dit ogenblik een dertigtal officieren met adellijke titel telt. Daarvan bekleedt 70 % de rang van lager officier, 8 onder hen bekleden de rang van hoger officier en 1 is opperofficier. In 2008 was twee derde van de officieren met een adellijke titel Franstalig.

Hoe verkrijgt Defensie de gegevens van een militair al dan niet over een adellijke titel beschikt?

Hoeveel reserveofficieren beschikken op dit ogenblik over een adellijke titel? Kunt u mij een onderverdeling geven op basis van de taalrol, gender en of de officier een lagere, hogere of opperofficier is?

Welke voordelen, al dan niet protocollair, kan een militair met een adellijke titel bij Defensie genieten?

14.02 Minister **Pieter De Crem**: Mijnheer de voorzitter, mevrouw Grosemans, een militair kan indien hij dit wenst bij de werving melding maken van zijn adellijke titel. Een dergelijke melding kan tevens op persoonlijk initiatief tijdens de loopbaan gebeuren op basis van de gegevens van het bevolkingsregister.

Bij de reserveofficieren zijn er momenteel 1 Nederlandstalige en 14 Franstalige hoofdofficieren houder van een adellijke titel. Bij de lagere officieren zijn er 4 Nederlandstaligen en 56 Franstaligen houder van een adellijke titel.

Er zijn geen vrouwelijke reserveofficieren met een adellijke titel. Een militair met een adellijke titel geniet geen privileges binnen Defensie.

14.03 **Karolien Grosemans** (N-VA): Mijnheer de minister, ik dank u, maar uw antwoord verwondert mij wel. Als ik vragen stel over posttraumatisch stresssyndroom of over arbeidsongevallen, is het enorm moeilijk om cijfers te krijgen. Er is geen registratie, die staat nog niet op punt, of er zijn geen gegevens, enzovoort.

Wanneer ik een vraag stel naar de adel, krijg ik een volledige gedetailleerde lijst. Dan denk ik dat er toch een reden is waarom dit alles opgelijst wordt binnen Defensie.

14.04 Minister **Pieter De Crem**: De reden is dat de enige opperofficier van adel is. Hij is tevens heel stressbestendig. Hij is gewezen astronaut, burggraaf Frank De Winne.

14.05 **Karolien Grosemans** (N-VA): Daar zat dus de geheimzinnigheid verscholen. Niemand kon me vertellen wie die opperofficier was met een adellijke titel.

14.06 Minister **Pieter De Crem**: Hij is brigadegeneraal.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

15 Vraag van mevrouw Karolien Grosemans aan de minister van Landsverdediging over "de terugroepbaarheid van het personeel van ADIV" (nr. 11825)

15 Question de Mme Karolien Grosemans au ministre de la Défense sur "le caractère rappelable du personnel du SGRS" (n° 11825)

15.01 **Karolien Grosemans** (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, terugroepbaar personeel zijn militairen of burgers die voor Defensie werken en aan wie een waarschuwing werd gegeven, om binnen een termijn van twee tot maximaal vier uur de dienst te hervatten. Een dergelijke oproepbaarheid vindt plaats in het raam van een beurtrol.

Het personeel dat terugroepbaar is, heeft recht op een toelage. Ik heb via een schriftelijke vraag cijfers opgevraagd van het aantal personeelsleden dat een toelage voor bedoelde terugroepbaarheid kreeg.

De geldende regelgeving legt geen maximumaantal uren of dagen vast dat een persoon terugroepbaar kan zijn.

In 2011 heeft Defensie wegens terugroepbaarheid in totaal 120 335 euro uitbetaald aan militairen of burgers die door de ADIV werden tewerkgesteld. 183 personeelsleden van de ADIV kregen in 2011 een toelage. Gemiddeld kreeg een persoon die twee uur terugroepbaar was, een jaarlijkse premie van 1 059 euro. Iemand die vier uur terugroepbaar was, kreeg een gemiddelde jaarlijkse premie van 447 euro.

Ik had u daarom de hiernavolgende vragen willen stellen.

Waarom is er geen maximumaantal uren of dagen vastgelegd dat een persoon terugroepbaar kan zijn?

Kan volgens Defensie misbruik – dus excessieve culminatie-uren door individuen – van het systeem worden gemaakt, aangezien er geen maximum op het aantal uren en dagen staat? Zo nee, waarom kan geen misbruik worden gemaakt? Zo ja, wat doet Defensie, om dergelijke misbruiken te verhinderen?

Hoeveel keer werd gedurende de voorbije vijf jaar misbruik vastgesteld?

Wat is het hoogste bedrag dat de voorbije vijf jaar een personeelslid van de ADIV als toelage voor terugroepbaarheid heeft gekregen? Hoeveel uur had de persoon in kwestie daartoe geculmineerd?

Ik dank u voor uw antwoorden.

15.02 Minister **Pieter De Crem**: Mijnheer de voorzitter, mevrouw Grosemans, het terugroepbaar personeel is het personeel aan wie een preadvies werd gegeven opdat het binnen een door de bevoegde overheid bepaalde redelijke termijn, die de vier uur niet mag overschrijden, de dienst zou kunnen hervatten met het oog op het uitvoeren van dienstprestaties die plaatsvinden in het raam van een beurtrol en niet kunnen uitgevoerd worden binnen de normale diensturen.

De bevoegde overheden om een preadvies van terugroepbaarheid te bepalen zijn onder meer de directeur van de particuliere staf van Defensie, de onderstafchef van elk departement en de directeur-generaal van elke algemene directie.

Om evidente redenen werd de vermelde regeling ook ingesteld bij de ADIV. Zo bestaat er onder meer een beurtrol voor terugroepbaar personeel in het raam van de steun aan de operaties, waaronder zich technici en analisten bevinden. Deze laatste laten toe om te beschikken over de grondige kennis van de regio waar Belgische militairen worden ontplooid volgens de noden afhankelijk van het verloop van de operaties.

De voormelde regelgeving voorziet in geen enkel maximum met betrekking tot het aantal dagen of uren dat een persoon van de ADIV terugroepbaar zou mogen zijn. Verder dient nog te worden opgemerkt dat de onder het systeem van terugroepbaarheid ingestelde toelagen volledig passen in het budgettaire kader.

Wat betreft uw vragen naar het hoogste bedrag dat aan een personeelslid van de ADIV werd uitgekeerd in

de laatste vijf jaar, kan ik u melden dat alle details hieromtrent nog dienen te worden opgezocht. Ik moet ook opmerken dat individuele gevallen nooit in parlementaire vragen worden beantwoord. Indien u weet heeft van enig misbruik dienaangaande, vraag ik uiteraard dit aan mij te willen doorgeven.

15.03 Karolien Grosemans (N-VA): Mijnheer de minister, u zegt dat er niet in een maximum aantal dagen of uren is voorzien. Dat is de regelgeving, maar ik heb gemist waarom.

15.04 Minister Pieter De Crem: Voor de noodwendigheid van de dienst. Dat is een subjectief criterium.

15.05 Karolien Grosemans (N-VA): Over het eventueel misbruik kunt u zelf niks zeggen, zonder namen te noemen.

15.06 Minister Pieter De Crem: Ik kan een inventaris opmaken, maar individuele gevallen maken nooit het voorwerp uit van een parlementaire vraag. Als u effectief weet heeft van gevallen waarbij er excessief gebruik van een systeem zou zijn, moet u mij dat laten weten.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

16 Vraag van mevrouw Karolien Grosemans aan de minister van Landsverdediging over "het artsentekort bij Defensie" (nr. 11827)

16 Question de Mme Karolien Grosemans au ministre de la Défense sur "la pénurie de médecins à la Défense" (n° 11827)

16.01 Karolien Grosemans (N-VA): Mijnheer de minister, naar aanleiding van mijn mondelinge vraag in de commissie voor de Landsverdediging van 15 februari over het nijpende artsentekort bij Defensie zei u dat u binnenkort in samenspraak met de defensiestaf een aantal concrete voorstellen ging doen die in de lijn zouden liggen van de eerder door u uitgezette lijnen.

Mijnheer de minister, wij zijn ondertussen meer dan drie maanden verder. Wat is de huidige stand van zaken van dit dossier? Hebt u deze problematiek inmiddels al met uw defensiestaf besproken? Welke concrete voorstellen hebt u gedaan om het artsentekort bij Defensie aan te pakken? Hoe zal Defensie het statuut van het medische personeel aantrekkelijker maken? Tegen welke datum hoopt men hiermee klaar te zijn? Hoe groot is het budget dat vrijgemaakt wordt om dit te realiseren?

16.02 Minister Pieter De Crem: Mevrouw Grosemans, u stelt een vraag over een zaak waarvoor ik een bijzondere bekommernis heb.

Daar de activiteit voor het medische korps moest worden verhoogd heeft de wet van 5 maart 2006 tot vaststelling van de bijzondere bepalingen betreffende het statuut van de officieren van het medisch-technische korps van de medische dienst een aanpassing ondergaan. Na vertraging omwille van lopende zaken is de huidige behoefte opnieuw bekeken. Deze nieuwe behoefte werd met de Defensiestaf besproken, in het bijzonder met de stafchef van de Medische Component, luitenant-generaal Laire.

Het is de bedoeling de attractiviteit door middel van een herwaardering van het statuut van het medisch-technische korps op administratief en geldelijk vlak te verhogen. Op basis van de hierboven aangehaalde besprekingen is het de bedoeling van het concept om de herwaardering te finaliseren om zo over een nieuwe statutaire bepaling te beschikken en de budgettaire implicaties concreet vast te stellen. In 2012 voorziet het rekruteringsplan voor het burgerpersoneel al in de werving van vijf geneesheren. Er zijn thans ook een vijftigtal geneesheren in vorming, gespreid over zeven jaar opleiding geneeskunde.

De budgettaire implicatie zal het voorwerp uitmaken van onder meer een analyse van de Inspectie van Financiën. Na dat advies kan de politieke besluitvorming worden gefinaliseerd.

Ik kan hierop moeilijk een concrete termijn plakken aangezien ik niet kan voorspellen welke financiële of andere opmerkingen de Inspectie zal maken. Wij hebben nu echter een redelijk tijdsperspectief binnen hetwelk de problematiek van de tekorten zal worden opgelost en dit in een combinatie van vorming binnen Defensie zelf, van personeelsleden van Defensie, als van mensen die worden gerekruteerd op diploma.

16.03 Karolien Grosemans (N-VA): Mijnheer de minister, als ik het goed begrijp, komen er op korte termijn vijf artsen bij en dan zal het probleem opgelost zijn.

Geneesheer generaal-majoor Geert Laire zei dat wij met het huidige aantal artsen het einde van 2012 niet zouden halen, dat wij er tien te kort hebben. Voor de helft kunnen wij dat tekort dus al opvangen.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 16.54 uur.

La réunion publique de commission est levée à 16.54 heures.